

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

NAIH nyilvántartási szám: 40689

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-416/2018. számú ügyben

Előadók: dr. Schmiedt Ilona, dr. Zséger Barbara

Érintett szervek:

- BRFK V. kerületi Rendőrkapitányság Rendkívüli Haláleseti Osztály
- Rendőrkapitányság Debrecen
- Rendőrkapitányság Győr
- Rendőrkapitányság Pécs
- Rendőrkapitányság Szeged
- Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar Igazságügyi-
és Biztosítás-orvostani Intézet
- Szent János Kórház és Észak-budai Egyesített Kórházak

2018.

**Az alapvető jogok biztosának
jelentése
az AJB-416/2018. számú ügyben**

Ügyintézők: dr. Schmiedt Ilona
dr. Zséger Barbara

Az eljárás megindulása

Az elmúlt két évben több olyan panasz érkezett Hivatalomhoz, amelyekben a panaszosok sérelmezték a rendkívüli haláleseti eljárások elhúzódsát. (AJB-255/2016., AJB-4421/2015., AJB-1494/2017.) Ezekben az ügyekben a rendőrség különböző okok miatt (öngyilkosság, fogvatartott halála) rendkívüli haláleseti eljárást folytatott, amelyek keretében igazságügyi szakértőt rendeltek ki. A vizsgálatok azt állapították meg, hogy a rendkívüli haláleseti eljárások időtartamát alapvetően nem a közigazgatási eljárást lefolytató rendőrség, hanem a szakértői intézetek munkája határozza meg. A rendőrség kisebb eljárási hibái mellett az eljárások fél, vagy akár egy éves elhúzódsát a szakértői vélemények késedelmes elkészítése okozta.

Korábban már folyt ombudsmani vizsgálat (AJB-3095/2010., AJB-277/2012.) ebben a témakörben, melyek eredménye szerint a kirívóan hosszú rendkívüli haláleseti eljárás a tisztességes eljáráshoz való joggal és a kegyeleti joggal összefüggő visszaátságot okoz. A konkrét ügyek vizsgálata mellett, az újabb panaszokra tekintettel indokoltnak tartottam, hogy az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 18. § (4) bekezdésében foglaltak alapján – hivatalból – újra áttekintsem a rendkívüli halálesetek vizsgálatának gyakorlatát.

Vizsgálatom eredményes lefolytatása érdekében az Ajbt. 21. § (1) bekezdés d) pontja és 22. § (1) bekezdése alapján helyszíni ellenőrzést folytattam a BRFK V. kerületi Rendőrkapitányság Rendkívüli Haláleseti Osztályán és a Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar Igazságügyi- és Biztosítás-orvostani Intézetében. Ezen kívül az Ajbt. 21. § (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdése alapján megkerestem a Szent János Kórház és Észak-budai Egyesített Kórházak Orvos-igazgatóságát. Áttekintettem több vidéki rendőrkapitányság (Debreceni, Győr, Pécs, Szeged) vonatkozó gyakorlatát, továbbá statisztikai adatok rendelkezésemre bocsátását kértem 2010-2016 közötti évekre kiterjedően. Az AJB-416/2018., az AJB-255/2016. és az AJB-4421/2015. számú ügyekben a budapesti rendőrfőkapitány, az AJB-1494/2017. számú ügyben pedig a szegedi rendőrkapitány vizsgálatát és tájékoztatását kértem.

Érintett alapvető jogok

A jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye: „Magyarország független, demokratikus jogállam.” (Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés)

A tisztességes hatósági eljárásból való jog: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.” (Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés)

Az emberi méltóságból való jog és az abból levezethető kegyeleti jog: „Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.” (Alaptörvény II. cikk)

Az alkalmazott jogszabályok

- Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.)
- A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.¹)
- Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (hatályos 2018. január 1-jétől, a továbbiakban: Ákr.)
- A halottvizsgálatról és a halottakkal kapcsolatos eljárásról szóló 351/2013. (X.4.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet)
- A Rendőrség szerveiről és a Rendőrség szerveinek feladat- és hatásköréről szóló 329/2007. (XII.13.) Kormányrendelet (a továbbiakban: a Rendőrség feladat- és hatáskörét szabályozó Kormányrendelet)
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.)
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.)
- A szakterületek ágazati követelményeiért felelős szervek kijelöléséről, valamint a meghatározott szakkérdésekben kizárólagosan eljáró és egyes szakterületeken szakvéleményt adó szervekről szóló 282/2007. (X.26.) Kormányrendelet (a továbbiakban: szakvéleményt adó szervek illetékességéről szóló Kormányrendelet)
- Egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló 2006. évi CXXXII. törvény (a továbbiakban: Eüftv.)
- A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.)
- Az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (a továbbiakban: Eht.)
- A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: Hpt.)
- A biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Bit.)
- Az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (a továbbiakban: Szaktv.)
- A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.)
- A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006. (III. 27.) Kormányrendelet
- A temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény
- az igazságügyi szakértők díjazásáról szóló 3/1986. (II.21.) IM rendelet

A megállapított tényállás

1. Az AJB-416/2018. számú beadvány szerint a panaszos fia a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézet III. Objektumában volt előzetes letartóztatásban, amikor 2016. május 18-án elhalálozott. Panaszos sérelmezte, hogy fia halála után öt hónapig semmilyen tájékoztatást nem kapott a rendőrségtől. Kifogásolta továbbá, hogy az eljárás rendkívüli módon elhúzódott.

Az AJB-255/2016. számú ügyben a panaszos fia a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézet I. Objektumában töltötte előzetes letartóztatását, aki 2015. október 5-én – orvosi vizsgálatra szállítást követően – a zárkájában elhalálozott. A panaszos szerint fiának halála összefüggésben állt a zárka zsúfoltságával, a fia krónikus betegségével (alvási apnoe) és a betegség kezelésére kapott eszköz hiányával. (Ez utóbbi a büntetés-végrehajtási intézetben elromlott és a szülők egy hónapon keresztül nem kapták meg az eszközt, hogy megjavíttassák.)

¹ Az egyedi ügyek (AJB-255/2016., AJB-4421/2015., AJB-1494/2017.) vizsgálata idején a Ket. szabályai alapján folyt a rendkívüli haláleseti eljárás, ahogyan az átfogó vizsgálat (AJB-416/2018.) lefolytatása idején is. Így az AJB-416/2018. számú jelentésem a Ket. szabályaira, továbbá a 2017. december 31. napjáig hatályos jogszabályi környezetre épül. A jelentésem kiadásának időpontjában azonban már az Ákr. rendelkezései alapján kell a rendőri szerveknek a rendkívüli haláleseti eljárást lefolytatni. Erre tekintettel a jelentés értelemszerűen az Ákr. rendelkezéseire is hivatkozik.

Az AJB-4421/2015. számú ügy panaszosa gyermeke halála miatt indult rendőrségi eljárás nagymértékű elhúzódsát, továbbá az eljárási cselekményekről való tájékoztatás elmaradását kifogásolta.

Az AJB-1494/2017. számú ügyben a beadványozó anyósa halála miatt indult rendőrségi eljárás elhúzódsa, továbbá az eljárási cselekményekről való tájékoztatás elmaradása miatt kérte a segítségemet.

2. Tapasztalataim szerint a rendkívüli haláleseti eljárásokat folytató rendőr hatóságok és az általuk kirendelt szakértői intézetek (szakértők) közötti kapcsolattartás nehézségekbe ütközik: a szakértők és a hatóságok információi, kérései, észrevételei az elvártnál lényegesen lassabban jutnak el egymáshoz. Úgyszintén gyakori, hogy a szakértők által kezdeményezett határidő-módosításokat a hatóságok a késedelem okának részletesebb vizsgálata nélkül tudomásul veszik. Mindez alátámasztotta a rendkívüli halálesetek során szükségessé váló szakértői tevékenység hivatalból történő átfogó, komplex szemléletmódú vizsgálatának elrendelését többek között abból a célból, hogy a szóban forgó eljárások időszerű befejezése biztosítható legyen.

Jelen vizsgálatomat tehát részben panaszosok által felvetett sérelmek, részben hivatalból elrendelt eljárás keretében folytattam le.

A vizsgálat megállapításai

I. A hatásköröm tekintetében

A feladat- és hatáskörömet, valamint az ezek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságaimat az Ajbt. határozza meg. Az Ajbt. 18. § (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint a hatóság (ideértve a közigazgatási jogkörben eljáró egyéb szervet e jogkörében és a közszolgáltatást végző szervet is) tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár (a továbbiakban együtt: visszásság), feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási pert – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

A Ket. 14. § (1) bekezdés c) pontja, továbbá a Kormányrendelet 7. § (1) bekezdése alapján a rendkívüli haláleset kivizsgálására irányuló eljárás közigazgatási hatósági eljárás. A Kormányrendelet 7. § (2)-(3) bekezdései – eljáró közigazgatási hatóságként – az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervet jelölik ki, a halál helye szerinti illetékességgel. A rendkívüli haláleset kivizsgálásával kapcsolatos hatósági eljárást (a továbbiakban: hatósági eljárás) a rendőrkapitányság folytatja le, Budapest közigazgatási területén bekövetkezett rendkívüli halálesettel összefüggő hatósági eljárásra kizárólag a Budapesti Rendőr-főkapitányság V. kerületi Rendőrkapitánysága (a továbbiakban: Rendőrkapitányság) illetékes.² Az érintett rendőri szervek hatósági eljárásuk során közigazgatási jogkörben eljáró egyéb szervnek minősülnek, így az Ajbt. 18. § (1) bekezdés g) pontja alapján általam vizsgálható hatóságok.

Az Eütv. 218. § (4) bekezdése alapján rendkívüli halál esetén hatósági boncolást kell elrendelni. Budapest, Pest és Nógrád megye területén bekövetkezett halálesetek kivizsgálására – a szakvéleményt adó szervek illetékességéről szóló Kormányrendelet 2. sz. melléklete alapján – a Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar Igazságügyi- és Biztosítás-orvostani Intézete (a továbbiakban: Intézet) illetékes. Az Eüftv. 1. § (2) bekezdés b) pontja szerint egészségügyi közszolgáltatásnak minősül a részben vagy egészben a központi költségvetés és az Egészségbiztosítási Alap terhére finanszírozott egészségügyi szolgáltatás. Az Ajbt. 18. § (2) bekezdésének e) pontja alapján közszolgáltatást végző szervnek minősül – függetlenül attól, hogy milyen szervezeti formában működik – a jogszabályban közszolgáltatásként megjelölt

² A Rendőrség feladat- és hatáskörét szabályozó Kormányrendelet 12. § (3) bekezdés f) pontja és 12. § (4) bekezdése.

tevékenységet végző szervezet. Mindezek alapján – hivatkozva továbbá az Ajbt. 18. § (1) bekezdés l) pontjára – az Intézet, továbbá a Szent János Kórház és Észak-budai Egyesített Kórházak, általam vizsgálható intézmények.

II. Az AJB-416/2018. számú ügyben

Az Eütv. 218. § (1) bekezdése szerint nem természetes a halál, ha a természetes módon való bekövetkezését a körülmények kétségessé teszik. Ebben a körben rendkívüli halálnak minősül a fogvatartott halála is. Az Eütv. 218. § (4) bekezdés értelmében rendkívüli halál esetén hatósági eljárást kell lefolytatni. Erre tekintettel a panaszos fiának halála körülményeinek kivizsgálása céljából a Rendőrkapitányság 2016. május 19-én hatósági eljárást indított.

Az Eütv. 218. § (4) bekezdése kimondja azt is, hogy rendkívüli halál esetén hatósági boncolást kell elrendelni. Ennek megfelelően a Rendőrkapitányság 2016. május 19-én hatósági boncolást rendelt el, melyet az Intézet a Kormányrendelet által előírt határidőben, annak elrendelésétől számított 5 munkanapon belül, 2016. május 24-én elvégzett. A boncolás során az orvosszakértő jelezte, hogy vírusos eredetű gyulladás gyanúja merült fel, ezért mikrobiológiai minta vétele és annak további vizsgálata szükséges. A Rendőrkapitányság 2016. május 30-án hozzájárult a további vizsgálatok elvégzéséhez. A boncolási jegyzőkönyvet 2016. augusztus 1-jén terjesztette elő az Intézet, az ügyészség pedig 2016. augusztus 3-án kiadta az eltemettetésről szóló engedélyt. A Rendőrkapitányság 2016. november 8-án sürgette az Intézetet, kérte a szakértői vélemény soron kívüli elkészítését. A végleges szakértői vélemény végül 2016. december 9-én érkezett meg a Rendőrkapitányságra, a hatósági eljárás lezárására pedig 2016. december 27-én került sor.

A Ket. 33. § (5) bekezdése szerint az ügyintézési határidő hivatalból indított eljárás esetén az első eljárási cselekmény elvégzésének napján kezdődik, ami a vizsgált esetben 2016. május 19-e volt. A Ket. 33. § (1) bekezdése szerint a határozatot huszonegy napon belül kell meghozni és gondoskodni a közléséről. A Ket. 33. § (3) bekezdés j) pontja tartalmazza, hogy az ügyintézési határidőbe nem számít be a szakértői vélemény elkészítésének időtartama. A szakértő kirendelése 2016. május 19-én történt, a szakvélemények 2016. december 9-én érkeztek meg a Rendőrkapitányságra. Mivel a kirendelés és a szakértői vélemények beérkezése közötti idő a rendőrség eljárási határidejébe nem számít be, a Rendőrkapitányság *határidőben eleget tett az eljárás lefolytatására vonatkozó kötelezettségének, nem sértette meg a Ket. eljárási határidőkre vonatkozó szabályait.*

A Ket. szerint a szakértői eljárás időtartamára a szakhatóságra irányadó rendelkezések vonatkoznak. A szakhatóság eljárására irányadó ügyintézési határidő tizenöt nap. A Rendőrkapitányság a kirendelő végzésben felhívta a szakértő figyelmét a határidőre, amelyet azonban – a rendőrségi sürgetés ellenére – az Intézet nem tartott be. A dokumentumok szerint az orvosszakértői vizsgálat két és fél hónap alatt zajlott le, amely időtartam az összes vizsgálatra, azok természetére tekintettel nem tekinthető hosszúnak, *bár a vonatkozó jogszabály szerinti határidőt megsértette (az ezzel kapcsolatos megállapításaimat a jelentés VII/c. pontja tartalmazza). A végleges orvosszakértői vélemény ugyanis – a vizsgálatok elvégzését követően – 4 hónap múlva készült el, amely késedelmet semmilyen további vizsgálat nem indokolt. Az eljárás elhúzódását tehát a szakértői vélemény előterjesztésének a késedelme okozta, ami a tisztességes eljáráshoz való joggal és a kegyeleti joggal összefüggő visszasságot okozott.*

A Ket. 29. § (3) bekezdés a.) pontja szerint a hatóság a hivatalból indított eljárás esetén köteles az eljárás megindításáról az ismert ügyfelet az első eljárási cselekmény elvégzésétől számított nyolc napon belül értesíteni. Az értesítésnek tartalmaznia kell az ügy tárgyát, iktatási számát, az eljárás megindításának napját és az adott ügyfajta irányadó ügyintézési határidőt, az ügyintézési határidőbe nem számító időtartamokat, az ügyintéző nevét és hivatali elérhetőségét, továbbá az iratokba való betekintés és a nyilatkozattétel lehetőségére irányuló tájékoztatást. A Rendőrkapitányság e kötelezettsége teljesítésének érdekében 2016. május 25-én megkereste a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézetet, hogy beszeresse az elhunyt hozzátartozóinak, kapcsolattartóinak adatait, elérhetőségét. A büntetés-végrehajtási intézet nem tudott eleget tenni a megkeresésben foglaltaknak, mert – a büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII.

törvény 32. §-ának megfelelően – a kapcsolattartó adatait a kapcsolattartók nyilvántartásából törölte. Amikor az elhunyt testvére 2016. június 10-én felvette a kapcsolatot a Rendőrkapitánysággal és közölte, hogy a temetésről ő gondoskodik, a Rendőrkapitányság haladéktalanul értesítette őt a rendkívüli haláleseti eljárás megindításáról. A tájékoztatás a jogszabálynak megfelelő információkat tartalmazta.

A Kormányrendelet 9. § (1) bekezdése alapján a rendkívüli halállal összefüggő hatósági eljárás során ügyfélnek kizárólag a halott eltemetetésére köteles személy minősül, ezen kívül ügyfélnek kell elismerni az elhunyt azon közeli hozzátartozóját, aki ezt kéri. A temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény 20. § (1) bekezdése szerint a temetésről sorrendben a következők kötelesek gondoskodni: a) aki a temetést szerződésben vállalta; b) akit arra az elhunyt végrendelete kötelez; c) végintézkedés hiányában elhunyt temetéséről az elhalálozása előtt vele együtt élő házastársa vagy élettársa; d) az elhunyt egyéb, közeli hozzátartozója a törvényes öröklés rendje szerint. A Ptk. 8:1. § (1) bekezdése értelmében közeli hozzátartozó a házastárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és a nevelt gyermek, az örökbefogadó-, a mostoha- és a nevelőszülő és a testvér.

Mivel a Rendőrkapitányság előtt csak 2016. június 10-én vált ismertté olyan személy, akit a jogszabály ügyfélként elismer, és ezt követően haladéktalanul sor került az ismert ügyfél tájékoztatására, ebben a tekintetben alapjoggal összefüggő visszásságot nem állapítottam meg.

III. Az AJB-255/2016. számú ügyben

Ebben az ügyben a rendőrség a már hivatkozott Ket. 29. § (3) bekezdés a.) pontjában foglaltaknak megfelelően, 2015. október 12-én tájékoztatta a panaszost a hatósági eljárás megindításáról.

A Kormányrendelet 9. § (3) bekezdése alapján a hatósági eljárás befejeződéséig az ügyfél csak azon iratokat tekintheti meg, amelyek megtekintését a hatóság engedélyezi. Ha az ügyben büntetőeljárás nem indult, akkor a hatóság az előzetes vizsgálatról vagy a boncolásról készült jegyzőkönyvet kizárólag az eljárás befejeződését követően adhatja át az ügyfél részére. Ennek a szabályozásnak a háttérében az áll, hogy a rendkívüli halálesetek vizsgálata során mindig mérlegelni kell, hogy felmerül-e bűncselekmény elkövetésének a gyanúja és a büntetőeljárás megindításának szükségessége. Amennyiben igen, a rendőrség előtt ismert adatok kiadását a büntetőeljárás eredményes befejezése szempontjából kell mérlegelni. A panaszos beadványai alapján az eljáró rendőri szerv telefonon több alkalommal tájékoztatta őt az ügy állásáról. Az eljárás során ennél több információt a hatóság nem osztott meg vele, a rendőri szerv ezen eljárása megfelel az idézett jogszabályi előírásoknak.

A Kormányrendelet 25. §-a szerint a hatóság az eljárás befejezéséről a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján határozatot hoz, amely a Ket-ben előírtakon kívül tartalmazza a szakvélemény lényegi megállapításait, a halál okát, annak megállapítását, hogy az eljárás során bűncselekményre utaló adat nem merült fel, és a szakértő által javasolt, de a hatóság által el nem rendelt vizsgálatokat, valamint az elrendelés elutasításának indokát. Mindezek alapján ezen értesítést a panaszos csak az eljárás befejezése után kaphatta meg. Így a panaszos *tájékoztatásával kapcsolatban sem merült fel alapvető jogot érintő visszásság.*

A Rendőrkapitányság a holttest hatósági boncolását 2015. október 6-án rendelte el, az Eütv. 218. § (4) bekezdésének megfelelően. A boncolást az Intézet a törvényi határidőn belül, 2015. október 7-én elvégezte. *Az orvosszakértői vélemény azonban – a Ket. által előírt, fentiekben hivatkozott ügyintézési határidőt (15 nap) jelentősen túllépve – négy és fél hónapon túl készült el. A hatósági eljárás elhúzódását tehát a szakértői vélemények késedelme okozta.*

Az Intézet engedélyt kért toxikológiai vizsgálat elvégzésére, amelyet a Rendőrkapitányság megadott. *A Rendőrkapitányság azonban a panasz ombudsmani vizsgálatának kezdetekor (2016 februárjában) még nem kapta meg a szakvéleményeket.* E körülmény azért hangsúlyozandó, mert a hatósági eljárás határideje a szakvélemények előterjesztését követő további 20 nap elteltével járt le. A Rendőrkapitányságnak ezen idő alatt kellett az eljárást lezáró határozatot meghoznia és a panaszossal közölnie. *A Rendőrkapitányság tehát, amennyiben a szakvélemények előterjesztését követő 20*

napon belül eljárását befejezte és arról tájékoztatta a panaszost, nem sértett a Ket. eljárási határidőire vonatkozó szabályt.

IV. Az AJB-4421/2015. számú ügyben

Ebben az ügyben a Rendőrkapitányság a hatósági eljárás megindításáról a panaszost 2015. április 13-án kelt levelében értesítette, melyet megelőzően, 2015. április 10-én hatósági boncolást rendelt el. A boncolást az Intézetben 5 munkanapon belül, 2015. április 15-én elvégezték. A Rendőrkapitányság az Intézet számára a boncolásról szóló jegyzőkönyv megküldésének határidejéül 15 napot jelölt meg. 2015. április 20-án a panaszos indítványozta fia holttestének toxikológiai vizsgálatát. Az indítvány alapján a Rendőrkapitányság nyilatkoztatta az elhunyt pszichiáterét, beszerezte az orvosi dokumentációt és 2015. augusztus 4-én kelt végzésével igazságügyi toxikológus szakértőt rendelt ki, amiről 2015. június 4-én és augusztus 19-én telefonon tájékoztatta a panaszost. A szakvélemény előterjesztésére ismét 15 napos határidőt biztosított. A szakvélemények határidőben nem érkeztek meg a Rendőrkapitányságra, ezért 2015. augusztus 24-én a Rendőrkapitányság írásban sürgette az Intézetet és tájékoztatta a bírságolás lehetőségéről. A Rendőrkapitányság végül 2015. szeptember 15-én kapta meg a toxikológus szakértő véleményét, 2015. szeptember 16-án pedig az orvosszakértői véleményt.

A Rendőrkapitányság a Ket. 29. §-át figyelembe véve, vagyis *mind tartalma, mind időszzerűsége tekintetében megfelelően értesítette a panaszost az eljárás hivatalból való megindításáról. A jogszabályi előírásoknak megfelelő volt a panaszos további tájékoztatása is, hiszen a Rendőrkapitányság telefonon két alkalommal is értesítette őt az ügy állásáról.*

A Kormányrendelet 25. §-a szerint a hatóság az eljárás befejezéséről a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján határozatot hozott, annak tartalma megfelelt a vonatkozó előírásoknak, továbbá arról értesítették a panaszost is. *A tájékoztatással kapcsolatban tehát alapvető jogot érintő visszáság nem merült fel.*

Az ügyben az ügyintézési határidő 2015. április 9-én kezdődött. 2015. április 10-én és augusztus 4-én szakértőket rendelt ki a rendőri szerv, a szakvélemények 2015. szeptember 15-én és szeptember 16-án érkeztek meg a Rendőrkapitányságra. Mivel a kirendelés és a szakértői vélemények beérkezése közötti idő a Rendőrkapitányság eljárási idejébe nem számított be, a hatósági eljárás lefolytatásának határideje 2015. október 6-án járt le, eddig az időpontig kellett az eljárást lezáró határozatot meghozni és a panaszossal közölni. *A Rendőrkapitányság tehát, mivel 2015. október 6-ig eleget tett e kötelezettségének, nem sértette meg a Ket. eljárási határidőkre vonatkozó szabályait.*

A szakvélemény előterjesztésére biztosított határidőt (15 napot) azonban – a Rendőrkapitányság sürgetése ellenére – egyik szakértő sem tartotta be. *Az orvosszakértői vélemény őt hónap alatt, az igazságügyi toxikológus véleménye másfél hónap alatt készült el. Az eljárás elhúzódását tehát ebben az esetben is a szakértői vélemények késedelmes előterjesztése okozta.*

V. Az AJB-1494/2017. számú ügyben

Ebben az ügyben a panaszost és férjét az eljáró Szegedi Rendőrkapitányság tájékoztatta az eljárás megindításáról, érdeklődésükre pedig két alkalommal – a Kormányrendelet által megengedett tartalommal – tájékoztatást nyújtott az ügy állásáról.

A vizsgált esetben az ügyintézési határidő 2015. október 2-án kezdődött. A szakértő kirendelésére 2015. október 9-én, míg a további vizsgálatok elrendelésére 2016. július 15-én került sor. A végeleges szakvélemény 2016. november 9-én érkezett meg a Szegedi Rendőrkapitányságra. Mivel a kirendelés és a szakértői vélemények beérkezése közötti idő a rendőrség számára nyitva álló ügyintézési határidőbe nem számított be, a hatósági eljárás határideje 2016. november 24-én járt le. A Szegedi Rendőrkapitányságnak eddig az időpontig kellett volna az eljárást lezáró határozatot meghoznia és a panaszossal közölnie. *A Szegedi Rendőrkapitányság azonban megsértette a Ket. eljárási határidőkre vonatkozó szabályait, mert az eljárást befejező végzés csak 2017.*

január 20-án született meg, vagyis 21 napon túl. Megállapítottam azonban azt is, hogy az eljárás rendkívüli elbűzódását nem a rendőri szerv eljárása, hanem a szakértői vélemények késedelme okozta.

Az ügyben a végleges igazságügyi orvosszakértői vélemény 13 hónap alatt készült el. A Szegedi Rendőrkapitányság a szakértőt kirendelő végzéseiben felhívta a figyelmet a határidőkre, amelyeket azonban a Szegedi Tudományegyetem Szent-Györgyi Albert Klinikai Központ Igazságügyi Orvostani Intézete nem tartott be. A Ket. 58. § (4) bekezdése szerint a kirendelt szakértő eljárási bírsággal sújtható és a szakértő munkadíja a határidő lejártát követő naptól kezdődően naponta egy százalékkal csökkenthető, ha a határidő meghosszabbítása iránti igényét vagy akadályoztatását előzetesen nem jelentette be. A vizsgált ügyben ezt a szabályt a Szegedi Rendőrkapitányság nem alkalmazta, egyszer sem hívta fel a késedelembe lévő szakértői intézetet a határidő betartására, nem helyezte kilátásba az eljárási bírság kiszabását. A rendőrség tehát nem élt a törvény biztosította bírságolás lehetőségével, vagyis nem segítette elő a szakvélemény határidőre történő elkészítését.

Megállapítottam, hogy a rendőrség késedelme és az, hogy nem tett meg mindent a szakértői vélemény határidőben történő beszerzése érdekében, az Alaptörvényben deklarált tisztességes eljárásból való joggal összefüggésben viaszasságot okozott. Minderre tekintettel már a konkrét ügy vizsgálata során felkértem a Szegedi Rendőrkapitányság vezetőjét, hogy hívja fel az alárendeltségében működő érintett állomány figyelmét a tisztességes eljárás alapvető követelményeinek maradéktalan betartására és annak garanciális jelentőségére. Ezért jelentésem erre vonatkozóan külön ombudsmani intézkedést nem tartalmaz.

VI. A rendkívüli haláleseti eljárások tekintetében

a) a hatósági eljárás célja, a rendőrség kötelezettségei

Az Eütv. 218. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a halál nem természetes, ha a természetes módon való bekövetkezését a körülmények kétségessé teszik, így ha a halál tekintetében bűncselekményre utaló adat merül fel vagy rendkívüli halálnak minősül, ha a halált baleset okozta vagy a körülmények arra utalnak, ha a halált öngyilkosság okozta vagy a körülmények arra utalnak, ha a halál bekövetkezésének előzményei, körülményei ismeretlenek és nem állnak rendelkezésre olyan adatok, amelyekből megalapozottan következtetni lehet a halál természetes okból történő bekövetkeztére. Rendkívüli halálesetről beszélünk a fogvatartottak elhalálozása esetén is.

A hatósági eljárás – hivatkozva az Eütv. 218. § (4) bekezdésére, valamint a Kormányrendelet 8. § (1)-(2) bekezdéseire – a halál rendkívüli jellegére utaló körülmény esetén hivatalból indul, célja a halál okának és körülményeinek a megállapítása, a halál rendkívüliségének vizsgálata, valamint a bűncselekményre utaló adatok felmerülésének kizárása.

A hatósági eljárás során – a Ket. 3. § (1) bekezdése alapján – a hivatalból való eljárás elve érvényesül, magába foglalva az eljáró közigazgatási hatóság tényállás tisztázására és a bizonyításra vonatkozó kötelezettségét is. Az eljáró rendőrkapitányságok ezen eljárási alapelv mentén – hivatkozva a Ket. 3. § (2) bekezdés b) pontjában, valamint a Ket. 50. § (1) bekezdésében foglaltakra – a döntéshozatalhoz szükséges tényállást teljeskörűen tisztázzák, és ha a rendelkezésre álló adatok nem elegendőek, hivatalból bizonyítási eljárást folytatnak le, melynek során meghatározzák a bizonyítás módját és terjedelmét.

A helyszínen vizsgált hatósági eljárások³ során a Rendőrkapitányság úgy tett eleget tényállás-tisztázási és bizonyítási kötelezettségének, hogy az eljárás megindításával egyidejűleg minden esetben elrendelte az elhunyt hatósági boncolását, melynek elvégzésére szakértőként – a Ket. 58. § (1) bekezdés b) pontja, valamint a szakvéleményt adó szervek illetékességéről szóló Kormányrendelet 2. sz. melléklete alapján – az Intézetet rendelte ki. A szakértői vélemény beszerzésén túl tanúkat hallgatott meg, továbbá több esetben vált szükségessé olyan adat

³ A helyszíni vizsgálatom – Budapest közigazgatási területén bekövetkezett – rendkívüli halálesetek kivizsgálására irányuló olyan hatósági eljárások vizsgálatára terjedt ki, amelyek 2016. évben indultak és vizsgálatom kezdetekor már befejeződtek.

beszerzése, amellyel telefonszolgáltatók, illetőleg pénzügyi intézmények rendelkeztek. *Az érintett - nem állami - szervek a Rendőrkapitányság adatszolgáltatásra irányuló kérelmeit minden esetben elutasították, akadályozva ezzel a tényállás teljes körű tisztázását.* A hírközlési szolgáltatók az elutasítást a Ket. 17. és 26. §-ában, valamint az Eht. 156. § (16) bekezdéseiben foglaltakkal indokolták. A hírközlési szolgáltatók adatszolgáltatási kötelezettsége körében a Debreceni Rendőrkapitányság is arról számolt be, hogy adatot – arra hivatkozással, hogy a hírközlési szolgáltatókkal kötött megállapodás erre nem terjed ki – nem adnak.

Közigazgatási hatóság, illetőleg közigazgatási jogkörben eljáró egyéb szerv nem állami szervet – adat közlése, illetőleg irat rendelkezésre bocsátása iránt – belföldi jogsegély keretében kereshet meg a Ket. 26. § (1) bekezdés c) pontja alapján, ha törvény ezt az adott ügyfajta tekintetében kifejezetten lehetővé teszi. Így ha a rendőrkapitányságoknak a hatósági eljárás során az ügy elbírálásához olyan adatra van szükségük, amellyel hírközlési hatóság, vagy pénzügyi intézmény rendelkezik, e szervek felé csak a vonatkozó törvények (Eht, Hpt.) kifejezett rendelkezése alapján élhetnek jogsegélykérelemmel.⁴

Az adatszolgáltatás körében hivatkozom a Be. 71. § (1) bekezdésére, amely alapján a büntetőeljárásban részt vevő bíróság, ügyész és nyomozó hatóság – tájékoztatás, adatok közlése, továbbítása, irat rendelkezésre bocsátása iránt – megkereséssel élhet az állami és nem állami szervek széles köréhez. Ennek megfelelően az Eht. 156. § (16)-(17) bekezdései lehetővé teszik, hogy az elektronikus hírközlési szolgáltató – felhasználóval és az előfizetővel kapcsolatos, a forgalmi adatokon kívüli helymeghatározási adatokra vonatkozó – adatot szolgáltatson a nyomozó hatóság, ügyészség, bíróság, valamint nemzetbiztonsági szolgálat részére, megkeresés alapján, törvényben meghatározott feladataik ellátása céljából. A hírközlési szolgáltatók adatszolgáltatási kötelezettsége – ugyanezen adatok tekintetében – fennáll a körözési eljárást lefolytató szerv megkeresésére is. Hivatkozva a Hpt. 161. § (2) bekezdés d) pontjára, valamint a 162. § (1)-(2) bekezdéseire, a pénzügyi intézmények is felmentést kapnak a banktitok megtartásának kötelezettsége alól a büntetőeljárás keretében eljáró, valamint a feljelentés kiegészítését végző nyomozó hatósággal, ügyészséggel szemben. A pénzügyi intézmény írásbeli megkeresésre szolgáltatja ki a kért adatot a nála vezetett bankszámláról és az általa lebonyolított ügyletről, ha adat merül fel arra, hogy a bankszámla vagy egy adott ügylet kábítószer-kereskedelemmel, terrorizmussal, illegális fegyverkereskedelemmel, pénzmosással vagy szervezett bűnözéssel függ össze. A pénzügyi intézmények adatszolgáltatási kötelezettsége fennáll továbbá a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvényben meghatározott terrorizmust elhárító, valamint a belső bűnmegelőzési és bünfelderítési feladatokat ellátó szervvel szemben is, a hatáskörükbe tartozó bűncselekményekkel kapcsolatos adatok tekintetében.

Az Eht. és a Hpt. hatályos rendelkezései alapján tehát a nem állami szervek nem kapnak felmentést a titoktartási kötelezettségük alól közigazgatási hatósággal, illetőleg közigazgatási jogkörben eljáró egyéb szervvel szemben. Figyelemre méltó, hogy ha a rendkívüli haláleset életbiztosítással összefüggő csalással van kapcsolatban, a Bit. 138. § (1) bekezdés c) pontja felmentést ad a biztosítási titok megtartásának kötelezettsége alól, de csupán a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata során eljáró bírósággal szemben.⁵

Az Alaptörvény – 2013. április. 1. napjával hatályba lépett – negyedik módosításának „Záró és Vegyes Rendelkezések” 5. pontja ugyan hatályon kívül helyezte az Alaptörvény hatályba lépése előtt meghozott alkotmánybírósági határozatokat, az Alkotmánybíróság azonban kimondta,⁶ hogy a hatályát veszített alkotmánybírósági határozatokban kidolgozott érvek, jogelvek hivatkozási alapul szolgálhatnak az újabb ügyek tekintetében is. Mindezek alapján az alapjogok és alkotmányos elvek értelmezése során irányadónak tekintem az Alaptörvény hatályba lépését megelőzően, illetőleg azt követően meghozott alkotmánybírósági határozatokban kifejtetteket.

⁴ Az Ákr. 25. § (1) bekezdés b) pontja értelmében a hatóság más szervet vagy személyt kereshet meg, ha az eljárás során szükséges adattal vagy irattal más rendelkezik

⁵ A Bit. 138. § (1) c) pontjának 2018. január 1. napjától hatályos szövege a közigazgatási perben eljáró bírósággal szemben ad felmentést a biztosítási titok megtartásának kötelezettsége alól.

⁶ 13/2013. (VI.17.) AB határozat

Az Alkotmánybíróság szerint „a bűncselekmények a társadalom jogi rendjének sérelmét jelentik és a büntetés joga kizárólag az államot, mint közhatalmat illeti. A büntető igazságszolgáltatás állami monopóliumából a büntetőigény érvényesítésének kötelezettsége következik.” [42/2005. (XI. 14.) AB határozat] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a büntetőigény érvényesítése az államnak a társadalommal szembeni alkotmányos kötelezettsége, amely a jogállamiság normatív tartalmából és a tisztességes eljáráshoz való alkotmányos alapjogból vezethető le. A rendkívüli haláleseti eljárás egyik elsődleges célja a halál okának megállapítása, és ezen belül bűncselekmény megvalósulásának a kizárása. A *haláleset körülményeinek tisztázása és egy esetleges bűncselekmény gyanújának a feltárása szorosan kapcsolódik az állam büntetőigényének érvényesítéséhez*, mintegy előfeltétele annak. Az Alkotmánybíróság szerint az állam büntetőigénnyel kapcsolatos alkotmányos kötelezettsége indokolja, hogy „az állami büntető hatalmat gyakorló szervek *hatékony eszközöket* kapjanak feladataik teljesítéséhez.” [42/2005. (XI. 14.) AB határozat] A telefonszolgáltatók és a pénzügyi intézmények adataihoz a hatályos szabályozás szerint a rendőrség a rendkívüli haláleseti eljárás keretében nem juthat hozzá. Az idézett alkotmánybírói álláspont értelmében azonban – mivel a rendkívüli haláleseti eljárás eredményes lefolytatása az állam büntetőigényének érvényesítéséhez szükséges – indokolt lenne, hogy a rendőrség hozzáférjen azon adatokhoz, amelyek elengedhetetlenül szükségesek közigazgatási eljárás megalapozott befejezéséhez.

A rendőrség rendelkezésére álló eszköztár bővítését nem csak a büntetőigény érvényesítésének alkotmányos kötelezettsége indokolhatja. Hivatkozva a bírói esetjogra,⁷ a megalapozott döntés meghozatalához elengedhetetlen, hogy az eljáró hatóság – eleget téve a Ket. 50. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségének - *a tényállást a döntésbozatalhoz szükséges mértékben, teljes körűen tisztázza*. Ha az eljáró hatóság nem tárja fel a tényállást a szükséges mértékben, nem tisztázza a döntés szempontjából jogilag releváns tényeket, lényeges eljárási szabályszegést követ el, amely körülmény – a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított közigazgatási perben – a határozat hatályon kívül helyezésére és új eljárás elrendelésére adhat okot.

Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját elvi jelentőséggel a 6/1998. (III.11.) AB határozatban foglalta össze, majd utóbb azt megerősítette, továbbfejlesztette. A kimunkált alkotmányos mérce értelmében a tisztességes eljárás követelménye „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes.”⁸ Az Alaptörvény XXIV. Cikkében deklarált tisztességes hatósági ügyintézés követelményének érvényesüléséhez elengedhetetlen az ügy intézésére irányadó anyagi és eljárási jogszabályok megtartása. A tényállás aggálytalan bizonyítottsága, a hatóság fair és tisztességes eljárása, így a döntésének jogszerűsége sem állapítható meg, ha a határozat nem tartalmazza a bizonyítékokra, valamint azok beszerzésére vonatkozó részletes, tételes és félre nem érthető megállapítást.⁹

Mindezek alapján, ha a hatósági eljárás során – az ügy eldöntéséhez – szükséges az Eht, a Hpt., illetőleg a Bit. hatálya alá tartozó tevékenységet végző szerv (a továbbiakban: érintett nem állami szervek) megkeresése, *az adatszolgáltatásukra vonatkozó törvényi kötelezettség hiányában az eljáró közigazgatási hatóság nem tud eleget tenni a tényállás teljes körű tisztázásának és a bizonyításra vonatkozó eljárási kötelezettségének*. A jogi szabályozás hiánya következtében nem érvényesül a tisztességes hatósági eljárás követelménye, sértve ezzel a Ket. 4. § (1) bekezdésében foglalt ügyfél¹⁰ jogot is.

A rendőrkapitányságok tényállás tisztázási és bizonyítási kötelezettsége körében az alábbi,

⁷ Kúria Kfv.III.37.455/2013/4., Legfelsőbb Bíróság Kfv.IV.37.698/2010/14.

⁸ 6/1998. (III.11.) AB határozat, 8/2015. (IV.17.) AB határozat, 9/2015. (VI.15.) AB határozat

⁹ Kúria 33/2015. számú közigazgatási elvi határozata

¹⁰ A Kormányrendelet 9. § (1)-(2) bekezdései értelmében a rendkívüli halállal kapcsolatos hatósági eljárás során ügyfélnek kizárólag a halott eltemettetésére köteles személy minősül. Ügyfélnek kell elismerni továbbá az elhunyt azon közeli hozzátartozóját, aki ezt kéri.

alapvető jogokat érintő visszásságot állapítottam meg:

Azon körülmény, hogy a rendkívüli halálessettel kapcsolatos hatósági eljárás során a nem állami szervezeteknek – törvényi rendelkezés hiányára visszavezethető okból – nem áll fenn adatszolgáltatási kötelezettségük az eljáró hatóság felé, akadályozva ezzel a tényállás teljes körű tisztázását és az állam büntetőigényének érvényesítésére vonatkozó alkotmányos kötelezettségének teljesítését, a tisztességes eljárásból való joggal és a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményével összefüggő visszásságot okoz.

b) határidők, a hatósági eljárás befejezésének módja, statisztikai adatok

A Ket. 33. § (1) bekezdése alapján a hatósági határozatot, illetőleg a hatósági eljárást megszüntető végzést az eljárás kezdő napjától¹¹ számított 21 napon belül kell meghozni és egyúttal gondoskodni a döntés közléséről is. Ha az eljáró hatóság a Ket. 58. § (1) bekezdés b) pontja, és (3) bekezdése, valamint a Kormányrendelet 17. §-a alapján elrendeli az elhunyt hatósági boncolását és ennek érdekében szakértőt rendel ki, a szakértői vélemény előterjesztésére – a Ket. 59. § (7) bekezdése, valamint a 33. § (8) bekezdése alapján – 15 napos határidőt tűz. A szakértői eljárásra irányadó ügyintézési határidőnél rövidebb határidőt bármely jogszabály, hosszabbat pedig törvény állapíthat meg. A szakértői vélemény elkészítésének időtartama az eljáró hatóság ügyintézési határidejébe nem számít be.¹²

A Kormányrendelet 25. § (1)-(3) bekezdései értelmében a hatóság a hatósági eljárást megszünteti és büntetőeljárást kezdeményez, ha bűncselekményre utaló adatot észlel. Ha a hatóság rendkívüli halálokat állapít meg, de bűncselekmény gyanúja nem merül fel, a szakvélemény lényegi megállapításait, a halál okát tartalmazó határozatot hoz. Ha azonban a rendkívüli halál törvényi feltételei nem állapíthatóak meg, a hatóság az eljárást végzéssel megszünteti.

Vizsgálatom során éves statisztikai adatokat kértem a Rendőrkapitányságtól, melyeket – 2015. és 2016. évek tekintetében – az alábbi táblázat foglal össze:

	megindult hatósági eljárások száma	befejezett hatósági eljárások száma	hatósági eljárások befejezésének ideje			természetes halálok miatt megszüntetett hatósági eljárások száma
			30 napon belül	60 napon belül	60 napon túl	
2015. év	956	631	34 (5,3 %)	181 (28,7 %)	416 (66%)	173 (27,4 %)
2016. év	1084	765	11 (1,5 %)	161 (21 %)	593 (77,5 %)	145 (19 %)

Az érintett vidéki rendőrkapitányságtól kapott statisztikai adatok a következők:

		hatósági eljárások száma	hatósági eljárás befejezésének ideje/ átlagos hossza	természetes halálok miatt megszüntetett hatósági eljárások száma	a természetes halálok miatt megszüntetett eljárások hány %-a indult egészségügyi intézmény átjelentésére
Pécs Rendőrkapitányság	2015. év	124	60 napon belül	yt, amit ell80 %	80 %
	2016. év	126	60 napon belül	40 (31,7 %)	80 %
Debrecen Rendőrkapitányság	2015. év	113	120 nap	20 (17,7 %)	45 %
	2016. év	139	120 nap	30 (21,6 %)	60 %
Győr Rendőrkapitányság	2015. év	126	120 nap	39 (31 %)	31 %
	2016. év	146	120 nap	34 (23,3 %)	53 %
Szeged Rendőrkapitányság	2015. év	208	81 nap	10 (4,8 %)	nincs adat
	2016. év	208	49 nap	8 (3,8 %)	nincs adat

¹¹ Ket. 33. § (5) bekezdés

¹² Ket. 33. § (3) bekezdés j.) pont

A helyszíni vizsgálat során áttekintett hatósági eljárások átlagos időtartama 4 hónap 22 nap volt. Ezen hatósági eljárások 50 %-a átlagosan 3 hónap 10 nap alatt fejeződött be, tekintettel arra, hogy a hatósági boncolás elrendelését követően további, kiegészítő szakértői vizsgálatra nem volt szükség. A hatósági eljárások további 50 %-ában a Rendőrkapitányság kiegészítő vizsgálatot (általában toxikológiai vizsgálatot) rendelt el a boncolást követően, így ezek az eljárások átlagosan 6 hónap 6 nap alatt zárultak le. A vizsgált hatósági eljárások 71,4 %-a indult egészségügyi intézmény (kórház) átjelentésére, melyek mindegyikében természetes halálok igazolódott. Az esetek közel 86 %-ában rendelte el a Rendőrkapitányság a hatósági boncolást az eljárás megindításával egyidejűleg, a fennmaradó ügyekben erre az eljárás megkezdését követő napon került sor. Valamennyi vizsgált hatósági eljárás – a szakértői vélemény Rendőrkapitánysághoz történő beérkezését követő – 20 napon belül befejeződött. Tekintettel arra, hogy a szakértői eljárás ügyintézési határideje a hatósági eljárás határidejébe nem számít be, megállapítható, hogy a *Rendőrkapitányság a vizsgált hatósági eljárások mindegyikében tartotta a Ket. 33. § (1) bekezdésében előírt ügyintézési határidőt.*

A hatósági eljárások azonban ennél ténylegesen jóval hosszabb ideig tartottak. A helyszíni vizsgálatom során tapasztaltak, valamint a megkeresett rendőrkapitányságok tájékoztatása szerint a hatósági eljárások elhúzódnását nagy százalékban a szakértői vélemény előterjesztésének a késedelmé okozza, ami a szakértői intézetek túlterheltségéből, továbbá a kiegészítő vizsgálatok természetéből adódik. A kiegészítő vizsgálatokat (vér- és vizeletalkohol, illetőleg a toxikológiai vizsgálat) – olyan esetekben, amikor mérgezés, szeszes ital, kábítószer okozta befolyásoltág gyanúja merül fel – a gyakorlatban a hatósági boncolással egyidejűleg, „automatikusan” rendelik el. A toxikológiai vizsgálat elrendelésének gyakoriságát az alábbi táblázat mutatja:

	toxikológiai vizsgálat elrendelésének aránya a 2016. évben indult hatósági eljárások tekintetében
BRFK V. kerületi Rendőrkapitányság	19 %
Pécs Rendőrkapitányság	32 %
Debrecen Rendőrkapitányság	70 %
Győr Rendőrkapitányság	10 %
Szeged Rendőrkapitányság	25,4 %

A késedelem másik oka az adminisztráció, a postázás menete, azaz a Rendőrkapitányság és az Intézet közötti papír alapú kommunikáció volt. A Rendőrkapitányság tájékoztatása szerint – a dokumentációk hatékony és gyors kézbesítése érdekében kialakult az a gyakorlat, hogy a hatósági boncolást elrendelő végzést (kórházi átjelentés esetén többnyire az elhunyt kórdokumentációjával együtt) kézbesítő útján küldi meg a rendőri szerv a szakértői intézetbe, a hatósági eljárás megindítását követő első munkanapon.

A fentiekben részletezett éves statisztikai adatok alapján megállapítható, hogy a megindult hatósági eljárások nagy százaléka ténylegesen – az ügyintézési határidőt lényegesen túllépve – 60 napon túl fejeződik be, a szakértői eljárás késedelmére visszavezethető indokok miatt. Kiemelendő, hogy a hatályos szabályozás a szakértői vélemény előterjesztésére 15 napos határidőt tűz. A vizsgálat tapasztalatai alapján azonban megállapítható, hogy a rendkívüli haláleseti eljárások során szükséges szakértői vizsgálatok többsége természeténél fogva nem fejezhető be a jogszabály által biztosított időtartam alatt. Így – az adott szabályozás mellett – elkerülhetetlen a határidő túllépése, azaz a jogszabálysértés.

A tisztességes hatósági ügyintézéshez való jog több, garanciális jellegű részjogosítványból áll, melyek egyike az ésszerű határidőn belül való eljárás követelménye. A hatósági eljárás méltányosságának, illetve tisztességének alapvető feltétele, hogy a közigazgatási hatóságok a rájuk irányadó jogszabályi határidőket betartsák. Annak a – jogpolitikai és praktikus szempontokat is figyelembe vevő – meghatározása, hogy egy közigazgatási határozat meghozatalára mennyi idő elegendő, a jogalkotó feladatát képezi. A jogszabályi határidő túllépése, az ésszerű határidőn belül való eljárás követelményének a megsértése azonban nem jelenti automatikusan a tisztességes

hatósági ügyintézéshez való jog sérelmét. „Ahhoz, hogy egy hatósági eljárás absztrakt rendje tisztességesnek legyen tekinthető, számtalan eljárási mozzanat együttes és helyes megfogalmazása szükséges. A részletszabályok együttes értékelése és érvényesülése garantálja elvileg a hatósági eljárás méltányosságát, igazságosságát és azt, hogy az eljárás révén érvényre juthat a közigazgatási jog és az abban megfogalmazott célok.”¹³ A tisztességes, méltányos eljárás garanciáinak a vizsgálata során tehát nem lehet a megítélés, értékelés kizárólagos alapja a közigazgatási hatósági eljárás gyorsasága, különösen akkor, ha van olyan jogszabály, amely egy időbeli keret közé szorítja a közigazgatási hatósági eljárást.¹⁴ A tisztességes hatósági eljárás részét képező ésszerű időn belüli elbírálás követelménye nem sérül, ha a hatósági eljárást az érintett hatóságok „ésszerű gyorsasággal” folytatják le.¹⁵

A Ket. rendelkezéseit felváltó, 2018. január 1. napjával hatályba lépő Ákr. a közigazgatási eljárás különböző fajtáit határozza meg, a bonyolult, nem egyszerű megítélésű ügyekre pedig a klasszikus közigazgatási hatósági eljárási formát, a „teljes eljárás” szabályait rendeli alkalmazni. Az új szabályozás értelmében a teljes eljárás ügyintézési határideje hatvan nap.¹⁶ A szakvélemény előterjesztésére pedig legalább 15 napos határidő tűzhető.¹⁷ A vizsgálatom idején hatályos szabályoktól eltérően azonban a szakértői eljárás nem függeszti fel a hatósági eljárást,¹⁸ így az nem szolgáltat alapot a hatóság ügyintézési határidejének a meghosszabbodására. Mindez azt jelenti, hogy a hatósági eljárást a szakvélemény előterjesztésére tűzött határidőtől függetlenül 60 napon belül be kell fejezni. Figyelemre méltó ugyanakkor, hogy a helyszíni vizsgálat során áttekintett hatósági eljárások átlagos hossza közel 150 nap volt. Debrecen, Győr és Szeged Rendőrkapitánysága statisztikai adatai is azt igazolták, hogy ezen eljárások sokszor 60 napon túl fejeződnek be. A legmagasabb ügyszámmal dolgozó Rendőrkapitányság éves kimutatása szerint a 2016. évben indult eljárások 77,5 %-a 60 napon túl fejeződött be.

A hatósági eljárások ügyintézési határidejére irányadó, 2017. december 31. napjáig hatályos szabályozás körében az alábbi, **alapvető jogokat érintő visszasságot** állapítottam meg:

A hatósági eljárások – a hatályos rendelkezés szerinti 21 napos ügyintézési határidőt figyelembe véve – jelentősen mértékben (több hónappal) elhúzódnak, ami a hatósági eljárás egyéb garanciáinak, továbbá az eljárás „ésszerű gyorsaságának” a figyelembe vétele mellett is sérti a tisztességes hatósági ügyintézéshez való jogot és a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményét.

VII. Az SE ÁOK Igazságügyi- és Biztosítás-orvostani Intézet eljárása

a) helyszíni halottvizsgálat, az elhunyt holttestének és egészségügyi dokumentációjának átvétele

A helyszíni halottvizsgálatot – a haláleset helyétől függően – a Kormányrendelet 3. § (1) bekezdésében meghatározott házi orvos, ügyeletes orvos végzi. Amennyiben a haláleset egészségügyi intézményben következik be, úgy a halál tényét a fekvőbeteg-osztály vagy járóbeteg-ellátó egység orvosa, vagy az intézet vezetője által e feladattal megbízott orvos, ügyeleti időben az ügyeleti szolgálatot ellátó orvos állapítja meg.¹⁹ A helyszíni halottvizsgálatot végző orvos az értesítését követő legkésőbb 4 órán belül, közterületen, járművön, egyéb nyilvános helyen bekövetkezett halálesetknél legkésőbb 2 órán belül megkezdi a helyszíni halottvizsgálatot.²⁰ Rendkívüli halál esetén haladéktalanul értesíti a rendőri szervet és megkezdi az elhunyt

¹³ 5/2017. (III.10.) AB határozat, különvélemény {64}

¹⁴ 5/2017. (III.10.) AB határozat, különvélemény {68}

¹⁵ 5/2017. (III.10.) AB határozat, különvélemény {47}

¹⁶ Ákr. 50. § (2) bekezdés c.) pont

¹⁷ Ákr. 71. § (1) bekezdés

¹⁸ Ákr. 48. § (1) bekezdés

¹⁹ Kormányrendelet 3. § (1) bekezdés a.) pont

²⁰ Kormányrendelet 4. § (1) bekezdés

egészségügyi adatainak a beszerzését.²¹ Speciális eset, amikor a halál nem természetes jellegére utaló jel a kórbonctani vizsgálat megkezdése előtt, vagy a holttest kórbonctani vizsgálata során merül fel. Ilyenkor a kórbonctani vizsgálatot végző patológus köteles eleget tenni az értesítési kötelezettségnek.²² Mindezek alapján tehát a halottvizsgálatot – a halál helyétől függetlenül – a jogszabályi határidőn belül meg kell kezdeni.

Az elhunyt személy holttestének a hatósági boncolás helyszínére történő szállítása a Kormányrendelet 37. § (3) bekezdése alapján az eljáró hatóság kötelezettsége. A szállításra irányadó határidő tekintetében a Kormányrendelet 37. § (5) és (6) bekezdései előírják, hogy a holttestet – a halottszállító járműbe történő beemelését követő - legkésőbb 4 órán belül, sürgős esetben legkésőbb 2 órán belül el kell szállítani a hatósági boncolás helyszínére. A rendelkezés nyelvtani értelmezése alapján ez a határidő az elhunyt holttestének a halottszállító járműbe történő beemelésétől a boncolás helyszínére történő megérkezéséig eltelt időtartamra vonatkozik. Arra az időtartamra vonatkozóan, hogy az elhunyt személy holttestének elszállítását a halál megállapításától számítva mennyi időn belül kell megkezdeni, azaz a holttestet a halál megállapításától számítva mennyi időn belül kell a hatósági boncolást végző orvos rendelkezésére bocsátani, a Kormányrendelet nem tartalmaz rendelkezést. Ezen időtartamra iránymutatásul szolgálhat egyrészt a Kormányrendelet 18. § (3) és (4) bekezdései,²³ másrészt – analógia útján – a Kormányrendelet 36. § (2) és (2a) bekezdései. Utóbbiak előírják, hogy ha a halál – a helyszíni halottvizsgálat alapján – természetes módon következett be és a kórbonctani vizsgálat feltételei fennállnak, a helyszíni halottvizsgálatot végző orvos a halál tényének megállapításától számított legkésőbb 6 órán belül – nyilvános helyen elhunyt esetén soron kívül, legkésőbb 4 órán belül – intézkedik a holttestnek a kórbonctani vizsgálat helyére történő szállításáról. A holttestet a halál tényének megállapításától számított legkésőbb 12 órán belül – soron kívüli esetekben 6 órán belül – el kell szállítani.

A „területen kívüli halottak” (tehát a nem kórházban elhunytak) esetében a hatósági boncolásra történő elszállítás – egészségügyi és egyéb szempontokat is figyelembe véve – célszerűen a halál tényének megállapítását követően haladéktalanul megtörténik, *de a kórházban bekövetkezett rendkívüli halálesetekenél is irányadónak kellene tekinteni a legkésőbb 12 órán belüli elszállítást, különösen figyelemmel arra, hogy számos hatósági eljárás indul kórház átjelentésére.*

Az egészségügyi dokumentáció szakértői intézet részére történő átadása körében – „területen kívüli halottak” esetében – a Kormányrendelet 19. § (1) bekezdése előírja, hogy a halottszemle során készült fényképeket, az elhunyt egészségügyi adatait és a szakértői tevékenységhez szükséges egyéb adatokat az eljáró hatóság a szakértő részére a kirendeléssel egyidejűleg, de legkésőbb a kirendeléstől számított 3 napon belül átadja. Kórházban elhunytak egészségügyi dokumentációjának átadásáról a Kormányrendelet a kórbonctani vizsgálat²⁴ félbeszakítása körében rendelkezik. Előírja, hogy a patológus az addig elvégzett vizsgálatokról részletes jegyzőkönyvet készít, és azt a rendelkezésre álló egészségügyi dokumentáció másolatával, valamint a vizsgálat során vett mintákkal és készített metszetekkel együtt a rendőri szervnek átadja.²⁵ Ilyen esetekben *az egészségügyi dokumentáció²⁶ átadása gyakorlatilag az elhunyt holttestének az elszállításával egyidejűleg kellene, hogy megtörténjen.*

²¹ Kormányrendelet 3. § (3) bekezdés a.) és c.) pontjai

²² Kormányrendelet 30. § (1) bekezdés

²³ A hatósági boncolást az elrendelésétől számított 5 munkanapon belül el kell végezni. A hatóság különösen indokolt esetben elrendelheti a hatósági boncolás soron kívüli lefolytatását. Soronkívüliség esetén a fekvőbeteg-ellátó intézmény vagy boncoló-helyiségcsoport - az egyéb boncolási feladataira tekintet nélkül - köteles biztosítani, hogy a hatósági boncolás a hatóság által elrendelt időben elvégezhető legyen. A boncolást végző szakértő a boncolást a holttest beszállítását követő 3 órán belül megkezdi.

²⁴ Az SE ÁOK Igazságügyi- és Biztosítás Orvostani Intézete kórházban elhunytak esetén kórboncolást nem végez.

²⁵ Kormányrendelet 30. § (2) bekezdés

²⁶ Az Eütv. 3. § p.) pontja értelmében az egészségügyi dokumentáció az egészségügyi szolgáltatás során az egészségügyi dolgozó tudomására jutó, a beteg kezelésével kapcsolatos egészségügyi és személyazonosító adatokat tartalmazó feljegyzés, nyilvántartás vagy bármilyen más módon rögzített adat, függetlenül annak hordozójától vagy formájától.

Az Intézet Igazgatója – a helyszíni vizsgálat alkalmával – arról tájékoztatott, hogy az Intézet az elhunytak átvételét a nap 24 órájában – saját költségen fenntartott ügyelet mellett – folyamatosan biztosítja. Az átvételt – munkaidőben – az irodai dolgozók rögzítik az elektronikus regiszterben, ügyeleti időben azt a boncmester jegyzi be a főkönyvbe. Az Intézet szerint gyakori, hogy a halotyszállítást az ezzel foglalkozó szolgáltatók nem végzik el a már hivatkozott 2, illetve 4 óras időtartam alatt, ami – a holttest állapotának változása miatt – nagyban nehezíti a megfelelő szakértői vélemény elkészítését. Minderre tekintettel nem mellőzhetem az egészségügyért felelős államtitkár figyelmének a felhívását a halotyszállítással kapcsolatban felmerült problémára, továbbá a szükséges intézkedések megtételére.

Az elhunytak szállításával kapcsolatban további gyakran felmerülő probléma, hogy az elhunytal nem érkezik együtt a halottvizsgálati bizonyítvány, az egészségügyi dokumentáció és a személyazonosságát igazoló okmány. Az Intézet Igazgatója szerint a személyazonosság megállapításához ilyen esetben a Rendőrkapitányság segítségét kéri. Gondot okoz továbbá, hogy az egészségügyi iratok (köztük a halottvizsgálati bizonyítvány) sokszor hiányosak, olvashatatlanok (nem látszik az orvos pecsétje). Hiányos, olvashatlan, adott esetben hibásan kitöltött halottvizsgálati bizonyítvány birtokában – „területen kívüli halottak” esetén – nem dönthető el, hogy az elhunyt kórboncolását, vagy hatósági boncolását kell-e elvégezni. A holttest szállításával, illetőleg a dokumentálással kapcsolatos probléma nagy százalékban a kórházban elhunytaknál merül fel. A kórházak az elhunytakat általában egészségügyi dokumentációjukkal együtt küldik az Intézetbe, de sok esetben több mint két héttel a halál után. Arra hivatkoznak, hogy az egészségügyi dokumentáció nincs aláírva, mert az aláírására jogosult személy nem tartózkodik a kórház épületében. Előfordulnak olyan esetek is, hogy a kórház a holttestet egészségügyi dokumentáció nélkül küldi, és az csak az aláírást követően (hetek múlva, postai úton) jut el az Intézetbe, sokszor hiányosan, vagy olvashatatlanul.²⁷ A szakértői intézetek az újonnan bevezetett Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Térhez nem férnek hozzá, így nincs lehetőségük a vizsgálatok elvégzéséhez szükséges adatok megtekintésére. A halottvizsgálati bizonyítványt a kórházak is sokszor hibásan töltik ki, hiszen az alapbetegség (pl. daganatos megbetegedés) megjelölésekor a halált közvetlen kiváltó okot adják meg (pl. csonttörés). Ez ahhoz vezet, hogy a halált a patológusok „baleset” során bekövetkezettnek minősítik, így kimerítik a rendkívüli halál definícióját. A halottvizsgálati bizonyítvány helyes kitöltése mellett ezek a halálesetek – orvosszakmai szempontból – kórboncolásra okot adó, „természetes” kimenetelűek lennének. Hangsúlyozandó, hogy a természetes halálok folytán megszüntetett hatósági eljárások nagyrészt kórházi átjelentésre indulnak. A kórházi esetekkel összefüggésben további probléma, hogy a kórház sokszor egyáltalán nem értesíti a Rendőrkapitányságot, nem kéri a hatósági boncolás elrendelését, vagy azt későn kezdeményezi, ami ahhoz vezet, hogy a Rendőrkapitányság – hatósági boncolást elrendelő – határozata (kirendelő határozat) is későn érkezik az Intézetbe. Kirendelő határozat hiányában nem kezdhető meg a holttest hatósági boncolása.

A kapott statisztikai adatok alapján a hatósági boncolás elvégzésére előírt jogszabályi határidőt (az elrendeléstől számított 5 munkanap) az Intézet maradéktalanul tartja. A holttest boncolása ugyanis a Rendőrkapitányság kirendelő határozatának kézbesítését követő 24-72 órán belül megtörténik. Ha a halottak száma magas, az Intézet Igazgatója, vagy az általa kijelölt orvos dönti el a boncolások sorrendjét. Mindezek ellenére elmondható, hogy az Intézet – főként a kórházból érkező elhunytaknál – a már előzőekben részletezett hibák, hiányosságok következtében sok esetben nem tudja a hatósági boncolást – a halál beálltától számítva – olyan időben elvégezni, hogy az időmúlás ne menjen az eredmény rovására. Megemlítendő továbbá, hogy jelentős idő, energia, és költség ráfordítást igényel az Intézet részéről, ha olyan – a feladatkörébe nem tartozó – tevékenységet is el kell végeznie – pl. az elhunyt személyazonosságának megállapítása, annak a

²⁷ Debrecen és Pécs Rendőrkapitánysága is arról tájékoztatott, hogy az egészségügyi intézmények a rendkívüli halálesetekkel kapcsolatos bejelentéseiket sokszor olvashatatlanul, hiányos adattartalommal küldik, több nappal az elhalálozást követően. Pécs Rendőrkapitánysága arról számolt be, hogy az egészségügyi intézmény gyakran csak az elhunyt zárójelentését küldi meg, amelyben a halált kiváltó ok hiányosan, tévesen szerepel, továbbá gondot okoz, hogy a hozzátartozók elérhetősége sincs feltüntetve.

kiderítése, hogy az elhunytat melyik kórház küldte, az egészségügyi dokumentáció, vagy annak hiányzó részeinek beszerzése –, melyek elengedhetetlenül szükségesek a hatósági boncolás eredményes lefolytatásához. A kórházak vonatkozó gyakorlatának megváltoztatása érdekében az Intézet Igazgatója körlevet adott ki arról, hogy az Intézet az elhunytat kizárólag halottszállító igazoló lappal fogadja be, amely tartalmazza az elhunyt nevét és a beszállítás indokát.

Vizsgálatom során statisztikai adatot kértem az Intézettől azon budapesti kórházakról, melyek 2017. első félévében a legtöbb esetet küldték. A kapott adatokat az alábbi táblázat tartalmazza:

	a halál időpontja és az Intézetbe történő szállítás között eltelt átlagos időtartam (nap)	az Intézet általi átvétel és a hatósági boncolás elrendelése között eltelt átlagos időtartam (nap)
Szent János Kórház és Észak-budai Egyesített Kórházak	7,12	8,47
ESZSZK²⁸ Merényi Gusztáv Kórház	4,14	5,23
ESZSZK Szent István Kórház	4,37	4,32
ESZSZK Szent László Kórház	3,5	4,75

Az elhunytak átszállításáról, továbbá egészségügyi dokumentációjuk rendelkezésre bocsátásáról tájékoztatást kértem a Szent János Kórháztól. A rendelkezéseimre bocsátott adatok szerint 2017. első félévében a Szent János Kórházból 11 elhunytat szállítottak az Intézetbe hatósági boncolásra. A halál időpontjától az átszállításig átlagban 8 nap telt el (a legkevesebb 2, a legtöbb 31 nap volt). Minden esetben az vette igénybe a legtöbb időt, hogy a kórlapokat a patológiai osztályra megküldjék. Ez a halál időpontjától számítva átlagban 4 napot (a legkevesebb 0, a legtöbb 8 nap volt) jelentett. Az átjelentés jóváhagyása és az elhunyt elszállítása ezek után általában 1-2 napon belül történt meg. A jóváhagyás és az elhunyt átszállítása után a kórlapokkal kapcsolatos belső kórházi adminisztráció további 1, míg a postázás átlagban újabb 3-4 napot vett igénybe. A kórházi folyamatban tehát a kórlapnak a patológiai osztályra való érkezése és a postázás időtartama jelenti a leghosszabb időtartamot. Mivel az Intézet a hatósági boncolást addig nem kezdi el, amíg a teljes dokumentáció nem áll a rendelkezésére, végső soron a halál ideje és a hatósági boncolás megkezdésének lehetősége között átlagban 11,5 nap telik el.

Megállapítható, hogy *a hatósági boncolás határidőben történő megkezdését negatívan befolyásolja az, hogy az egészségügyi dokumentáció nem áll a halott megérkezésével egyidejűleg az Intézet rendelkezésére. Mindez – mivel végeredményben a rendkívüli haláleseti eljárás ésszerű időben történő befejezését késlelteti – a tisztességes eljáráshoz való és a kegyeleti joggal összefüggésben visszásságot okoz. Álláspontom szerint ez kiküszöbölhető lenne azval, ha az Intézet csatlakozhatna az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Térhez.*

b) a hatósági boncolás és kiegészítő vizsgálati, szakvélemény, az Intézet további feladatkörei

Az igazságügyi szakértő a hatósági boncolás során - hivatkozva a Kormányrendelet 21. § (1) bekezdésére – megállapítja a halál közvetlen okát és bekövetkezésének valószínű időpontját vagy időintervallumát, azokat a tényeket, amelyek kizárják vagy valószínűsítik a bűncselekmény elkövetését, a holttesten talált minden sérülésről azt, hogy feltehetően milyen módon, a halál beállta előtt vagy után keletkezett, továbbá azt, hogy a sérülést feltehetően a meghalt személy vagy más ejtette-e. Szövettani vizsgálat céljára mintát kell biztosítani a halálokot jelentő eltérésekből, a sérülésekből, továbbá az agyból, szívből, tüdőből, májból és veséből, kivéve, ha a minták

²⁸ Egyesített Szent István és Szent László Kórház – Rendelőintézet – Merényi Gusztáv Kórház telephely

vizsgálata az elhunyt tetemének állapota miatt nem vezetne eredményre.²⁹ A hatósági boncolás részeként – a szakértő kezdeményezésére és az eljáró hatóság engedélye alapján – szövettani vizsgálatot is kell végezni, ha a halál oka, vagy a sérülés keletkezésének ideje nem állapítható meg.³⁰ Ha a halál okának és körülményeinek megállapítása érdekében szükséges, az eljáró hatóság – a szakértő javaslatára – további kiegészítő vizsgálatokat (diatoma vizsgálat, röntgen vizsgálat, toxikológiai vizsgálat, vér- és vizeletalkohol vizsgálat, egyéb laboratóriumi vizsgálatok) rendel el.³¹

A BRFK V. kerületi Rendőrkapitánysága 1116 esetben, a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság 388 esetben rendelte ki az Intézetet hatósági boncolás elvégzésére 2016. évben.

Az Intézet a hatósági boncoláshoz, továbbá az igazságügyi boncoláshoz kapcsolódó szakértői tevékenységen túl számos egyéb tevékenységet is végez. Közreműködik a Semmelweis Egyetem graduális és post graduális, valamint Phd képzésében, oktat a Tudományos Diákkörben és a Közzszolgálati Egyetemen, részt vesz két egyetem szakjogász-képzésében, valamint továbbképzést tart a rendőrség, tűzoltóság, ügyészség, a Bíróakadémia, és a Terrorrelhárítási Központ részére. Az Intézet – rendőrség, bíróság, ügyészség, közjegyző – kirendelésére, felkérése szakértői tevékenységet végez, melyek részben boncolási jegyzőkönyvhöz kapcsolódó szakvélemények elkészítésére terjednek ki.³² Az Intézet végzi továbbá Budapest területén bekövetkezett hirtelen halálesetekkel kapcsolatos kórboncolást és a büntetés-végrehajtási intézetben elhunytak kórboncolását. A büntetés-végrehajtási intézetek részére kórszövettani vizsgálatot is végez. A kórházak patológiájának túlterheltsége esetén átvállalja továbbá a „területen kívüli halottak” kórboncolását.

A rendkívüli halálesetekkel kapcsolatos szakértői vizsgálatokat 11 igazságügyi szakértő és 1 rezidens végzi. Az Intézet két boncteremmel rendelkezik, az egyikben négy boncasztal, a másikban egy boncasztal található. Ez utóbbi kifejezetten a fertőző, illetőleg radioaktív anyagot sugárzó holttestek boncolására alkalmas. A boncteremek jól felszereltek, alkalmasak a boncolás videofelvétellel való rögzítésére. A szakértők diktafonnal és különböző védőfelszerelésekkel rendelkeznek. A szakértők érdemi munkáját a halottakkal kapcsolatos igazságügyi orvosszakértői tevékenységről szóló módszertani levél³³ segíti, amely azonban idejétmúlt. *Jelenleg nincs olyan – az orvostudomány jelenlegi állását is tükröző – protokoll, amely egységes szakmai iránymutatásokat adna a boncolások elvégzésére, illetőleg a kapcsolódó szakvélemények elkészítésére, ami a jogállamiságból fakadó jogbiztonság követelményével összefüggésben visszásságot okoz. A halottakkal kapcsolatos igazságügyi szakértői tevékenység egységesítésére, egységes minőségének garantálása érdekében szükséges a kapcsolódó protokoll korszerűsítése, az orvostudomány jelenlegi állásának megfelelő szakmai iránymutatás kidolgozása.*

A hatósági boncolás időtartama függ az eset bonyolultságától, továbbá attól, hogy a szakértő észleli-e bűncselekmény gyanúját. Utóbbi esetben az Intézet „visszajelenti” az ügyet az eljáró hatóságnak, a boncolás pedig addig nem folytatható, amíg a hatóság nem nyilatkozik a boncoláson való részvételéről, illetőleg a további elvégzendő vizsgálatokról.

A szakértő a boncolás során metszeteket tesz el a nagyobb szervekből, kivéve, ha az a holttest állapota miatt nem lehetséges. A metszetek szövettani vizsgálata minden esetben automatikus. Ha a szakértő a hatósági boncolás alapján nem tud teljes biztonsággal nyilatkozni a halál okáról, engedélyt kér az eljáró hatóságtól további, kiegészítő vizsgálatok elvégzésére. Az eljáró hatóság a kiegészítő vizsgálat elvégzését sok esetben már a boncolás elrendelésével (azaz a szakértő kirendelésével) egyidejűleg kéri.³⁴ Ha azonban erre nem kerül sor, a kiegészítő vizsgálat engedélyeztetése sokszor heteket vesz igénybe. Az Intézet Igazgatójának nyilatkozata szerint főként a Pest Megyei Rendőr-főkapitányságtól késnek az engedélyek, a Rendőrkapitánysággal azonban naponta egyeztetnek rövid úton, telefonon, vagy faxon. Mindezek ellenére *az engedélyek késedelmét egyrészt a papír alapú ügyintézés okozza, másrészt pedig az a körülmény, hogy az eljáró hatóság csak*

²⁹ Kormányrendelet 20. § (1) bekezdés

³⁰ Kormányrendelet 22. § (1) bekezdés

³¹ Kormányrendelet 22. § (2) bekezdés

³² Évenként kb. 2400 szakértői véleményt készítést jelenti.

³³ (a már megszűnt) Országos Igazságügyi Orvostani Intézet 6. sz. Módszertani Levele, 1979.

³⁴ Az eljáró hatóság a szakértő kirendelésével együtt leggyakrabban toxikológiai vizsgálat elvégzését kéri.

akkor adja ki az engedélyt, ha annak gazdasági osztálya – a szakértő által benyújtott „díjbekérő” alapján – előzetesen jóváhagyja a vizsgálat költségét. Nagyrészt engedélyezik a kért vizsgálatokat, ritkán fordul elő, hogy az eljáró hatóság nem támogatja a szakértő által javasoltakat. Az alábbi táblázat az Intézetben – 2016. évben – végzett hatósági boncolásokhoz kapcsolódó kiegészítő vizsgálatok mennyiségét mutatja:

	véralkohol vizsgálat (db)	vizeletalkohol vizsgálat (db)	szövettani vizsgálat (db)	toxikológiai vizsgálat (db)	CO (db)	Diat. (db)	Egyéb (db)
Budapest (1116 eset)	555	211	406	216	33	16	71
Pest megye (388 eset)	267	106	141	64	17	10	26

2016. évben tehát – a hatósági boncolásokhoz kapcsolódóan – több mint 2000 kiegészítő vizsgálatot végeztek. Tekintettel az „egyéb jellegű” boncolással (igazságügyi boncolás, kórboncolás) kapcsolatos vizsgálatokra, az Intézet – a boncolásokhoz kapcsolódóan – 2016. évben összesen 3387 kiegészítő vizsgálatot végzett. Hatóság kirendelése alapján élő személyeken 1933 vér- és vizeletalkohol vizsgálatot végeztek ugyanezen évben. Mindezekon felül a Semmelweis Egyetem klinikái, valamint számos más kórház részére végez az Intézet klinikai toxikológiai vizsgálatot, hormon- és gyógyszer szint mérést. Klinikai toxikológiai vizsgálatot végez az Intézet kórházaknak is, különösen gyógyszer túladagolás és a beteg kábítószer fogyasztásának a gyanúja esetén.

A szakértői eljárás elhúzódását nem kizárólag a kiegészítő vizsgálatok – papír alapú – engedélyeztetésével összefüggő idővesztés okozza, hanem az is, hogy ezeknek a vizsgálatoknak az eredményeire – természetükből eredően – sokszor heteket, hónapokat kell várni. A vér- és vizeletalkohol vizsgálat átlagos átfutási ideje 5-6 nap. Elhunytaknál végzett toxikológiai vizsgálat³⁵ átlagos átfutási ideje 30-90 nap. A vizsgálati idő függ attól, hogy az Intézet rendelkezik-e előzetes információval arról a szerről, amit keresnie kell. Ha nem rendelkezik ilyen információval, de valószínűsíthető, hogy valamely toxikus anyag okozta a halált, akkor a vizsgálat elhúzódik. A vizsgálatot tovább lassítja, ha ismeretlen szert azonosítanak (jellemzően új típusú kábítószer túladagolás esetén). Ilyen esetben az Intézet saját részre is analitikai standard mintát szerez annak érdekében, hogy az elhunytaknál is azonosíthassa a szert. Az Intézet gyakran a Nemzeti Szakértői és Kutató Központ segítségével jut referens anyaghoz. A vizsgálat idejét befolyásolja az is, ha valamely kiemelt bűnügyben – speciális szerek keresésére – soron kívüli toxikológiai vizsgálatot kér az eljáró hatóság. A legtöbb időt a speciális agyfeldolgozás vesz igénybe, amikor akár 6-8 hónapot is várni kell a vizsgálati eredményre. Az Intézet toxikológiai laboratóriumában 5 diplomás és 3 asszisztens dolgozik.

A boncjegyzőkönyvek a vonatkozó szakvéleménnyel együtt, tehát a kiegészítő vizsgálatok eredményeit követően, fontossági sorrendben (igazságügyi boncolás-hatósági boncolás-kórboncolás) készülnek el. Speciális eset, amikor az eljáró hatóság soron kívüli hatósági boncolást rendel el. Ilyenkor az Intézet a boncolás során szóbeli véleményt közöl, majd 72 órán belül előzetes haláloki szakvéleményt ad ki arra vonatkozóan, hogy talált-e idegenkezűsége utaló nyomot, segítve ezzel az eljáró hatóság munkáját.

c) a szakértői eljárás határideje

³⁵ A toxikológiai vizsgálat részben illékony anyagok (alkohol, aceton, oldószerek, továbbá szénmonoxid, cian) meghatározását, részben gyógyszerek, kábítószerek, „új típusú pszichoaktív anyagok” (designer drogok), valamint növényvédő szerek biológiai mátrixból történő meghatározását jelenti.

Az alábbi táblázatok az Intézetben végzett hatósági boncolásoknak – a szakértő kirendelésétől a „végleges” szakvélemény elkészítéséig tartó – átlagos átfutási idejét mutatják 2016. évben:

a hatósági boncolás elrendelése és a „végleges” szakvélemény elkészítése között eltelt átlagos idő (területen kívüli halálesetek)	a hatósági boncolás elrendelése és a „végleges” szakvélemény elkészítése között eltelt idő százalékos megoszlása	
	Budapest (%)	Pest megye (%)
1 hét	0,2	1,0
2 hét	4,5	3,9
1 hónap	14,7	12,2
2 hónap	40,4	39,4
3 hónap	21,9	24,6
6 hónap	15,8	16,8
1 év	2,6	2,1

a hatósági boncolás elrendelése és a „végleges” szakvélemény elkészítése között eltelt átlagos idő (kórházi halálesetek)	a hatósági boncolás elrendelése és a „végleges” szakvélemény elkészítése között eltelt idő százalékos megoszlása	
	Budapest (%)	Pest megye (%)
1 hét	0,4	4,4
2 hét	7,9	14,3
1 hónap	17,9	17,6
2 hónap	32,8	26,4
3 hónap	17,7	20,9
6 hónap	12,1	9,9
még nem készült el ³⁶	11,1	6,6

	a hatósági boncolás elrendelése és a „végleges” szakvélemény elkészítése között eltelt átlagos idő-napokban (területen kívüli halálesetek)	a hatósági boncolás elrendelése és a „végleges” szakvélemény elkészítése között eltelt átlagos idő-napokban (kórházi halálesetek)
Budapest	62,7	55,8
Pest megye	60,0	z ill

Az adatokból megállapítható, hogy a szakértő kirendelésétől a szakértői vélemény elkészítéséig általában 2-3 hónap telik el, vagyis a szakértői eljárás a Ket. 33. § (8) bekezdésében foglalt 15 napos ügyintézési határidőhöz képest jelentős mértékben elhúzódik. Figyelembe véve azonban a kiegészítő vizsgálatok természetéből adódóan szükséges időráfordítást, továbbá azt, hogy a hatósági boncolásokat számos esetben rezidens végzi a szakorvos képzés részeként, a statisztikai adatok szerinti átlag időtartam nem tűnik indokolatlannak. A rezidensek ugyanis önálló aláírási joggal nem rendelkeznek, munkájukat a szakorvos felügyeli, ellenőrzi az általuk leírt boncjegyzőkönyvet és szakvéleményt, amit ellát a kézjegyével. Az ellenőrzés 3-4 héttel is meghosszabbíthatja a szakértői eljárást.

A boncjegyzőkönyvek és szakvélemények leírását számos adminisztrációs tevékenység követi. Az „Iroda” munkatársai a halálokot rögzítik a főkönyvben és az elektronikus adatrögzítőben, azaz az esetet „kivezetik”, majd az elkészült dokumentumokról (ideértve a díjjegyzéket is) 6-9 példány fénymásolatot készítenek. Ezt követően a dokumentumokat 24 órán belül aláírják. A kézbesítés személyesen, futár segítségével, vagy postai úton történik. Mindez további egy héttel meghosszabbítja a szakértői eljárás időtartamát.

³⁶ A 2017. június 30. napján fennállt állapot szerinti adat.

Összefoglalva elmondható, hogy az Intézet a hatósági boncolást minden esetben a jogszabályi előírásoknak megfelelő határidőben elvégzi. A szakértői vélemény elkészítésének – a kiegészítő vizsgálatok természetéből adódó szükségszerű és orvosszakmailag indokolt – minimális időtartama további 2-3 hónap. Az Intézet és az eljáró hatóság közötti papír alapú kommunikáció – figyelembe véve a kiegészítő vizsgálat engedélyeztetésével, és a „végleges” szakvélemény postázásával összefüggő adminisztrációs tevékenységet és azt, hogy az Intézet nem fér hozzá az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Térhez – betekkel hosszabbítja meg a szakértői eljárást. A teljes rendszer (az eljáró hatóság és a szakértői intézet közötti kapcsolattartás) elektronizálása, az adatoknak (az eljárás során keletkező valamennyi dokumentumnak) egységes, – a megfelelő jogosultságok birtokában – mindkét fél által elérhető központi rendszerre való feltöltése, gyorsabb és (költség)hatékonyabb szakértői eljárást eredményezne, elkerülve ezzel a nem szakmai indokokon alapuló késedelmet. Erre tekintettel megfontolandó lehetne a rendkívüli halál esetén eljáró rendőri szervek és szakértői intézetek közötti együttműködés elektronizálása, központi, az eljárás során keletkező dokumentumok feltöltését, tárolását, a felek közti kommunikációt szolgáló rendszer kifejlesztése.

A 2017. december 31. napjáig hatályos rendelkezések értelmében a szakértői eljárás ügyintézési ideje 15 nap. Ennél rövidebb határidőt bármely jogszabály, hosszabbat pedig törvény állapíthat meg.³⁷ A Ket. 58. § (4) bekezdése értelmében a kirendelt szakértő eljárási bírsággal sújtható és díja csökkenthető, ha anélkül, hogy a határidő meghosszabbítása iránti igényét vagy akadályoztatását előzetesen bejelentette volna, feladatait határidőre nem teljesíti. A Szaktv. 45. § (4) bekezdés e) pontja ennek megfelelően kötelezi az igazságügyi szakértőt arra, hogy a tudomásra jutástól számított öt napon belül közölje az eljáró hatósággal, ha a feladatát nem képes a hatóság által megadott határidőre teljesíteni.

Ezt a határidőt figyelembe véve elmondható, hogy az Intézet az esetek csupán 5-8 %-ában adja ki a szakvéleményt határidőben, az ügyek 90-95 %-ában késedelembe esik. Hangsúlyozandó, hogy az esetek több mint 50 %-ában ez a késedelem igen jelentős, hiszen a szakvélemény elkészítése – a fentiekben részletezett indokokra tekintettel – 2-3 hónapot vesz igénybe. Mindez azt is jelenti, hogy az igazságügyi szakértőnek határidő hosszabbítást kellene kérnie a kirendelő hatóságtól, ügyenként akár több alkalommal. Az igazságügyi szakértők a határidő meghosszabbításával kapcsolatos kötelezettségüknek a gyakorlatban nem mindig tesznek eleget.

Az elbűzódó ügyek magas száma abból adódik, hogy a szakértői eljárás – a kiegészítő vizsgálatok természetéből is adódó – ügyintézési határideje jóval hosszabb, mint a hatályos szabályozás szerinti ügyintézési határidő.

Összehasonlítva a hatósági eljárás során kirendelt igazságügyi szakértő ügyintézési határidejét a büntetőeljárás során kirendelt szakértő ügyintézési határidejével, elmondható, hogy a Be. hosszabb, összesen 90 napot biztosít a szakértőnek a szakvélemény előterjesztésére. A Be. 100. § (3) bekezdése ugyanis úgy rendelkezik, hogy a szakvélemény előterjesztésére adott határidő a 60 napot nem haladhatja meg, ez a határidő a szakértő igazolási kérelmére egy alkalommal, legfeljebb harminc nappal meghosszabbítható. *Tekintettel arra, hogy a rendkívüli halálesettel kapcsolatos szakértői eljárás elsődleges célja a bűncselekményre utaló adat kizárása, továbbá szem előtt tartva annak összetettségét, indokolt lehet annak ügyintézési határidejét a Be. idézett rendelkezésében foglalt ügyintézési határidőhöz hasonló időtartamban meghatározni.*

Az Ákr. 2018. január 1. napján hatályba lépő rendelkezése a hatósági eljárás határidejét 60 napra növeli, a szakvélemény előterjesztésére pedig legalább 15 napos határidő tűzését írja elő. Hivatkozva azonban a korábban kifejtettekre, miszerint az új szabályozás értelmében a szakértői eljárás nem függeszti fel a hatósági eljárást, a hatóság 60 napos ügyintézési határideje alatt a szakértői eljárást és a hatósági eljárást is le kell zárni. Mindez azt is jelenti, hogy a szakvélemény előterjesztésére jóval kevesebb, mint 60 nap tűzhető.

A szakértői eljárás ügyintézési határidejére irányadó 2017. december 31. napjáig hatályos szabályozás körében az alábbi, **alappvető jogokat érintő visszásság** állapítható meg:

³⁷ Ket. 33. § (8) bekezdés

A rendkívüli halál megállapításával összefüggő szakértői eljárás törvényi határideje nem követi annak szükségszerű és szakmailag indokolt időtartamát, ami a tisztességes hatósági ügyintézéshez való joggal és a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményével összefüggő visszasságot okoz.

d) a holttest Intézetből történő elszállítása

Az elhunyt holttestének temetésre való elszállítása körében a Kormányrendelet 42. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a hatósági boncolást végző intézmény – lehetőség szerint rövid úton – értesíti az eltemettetésre kötelezettet³⁸ a halottvizsgálati bizonyítvány kiállításáról, majd a papír alapú halottvizsgálati bizonyítvány egy példányát átadja a holttest eltemettetésére kötelezett személynek vagy annak nevében eljáró temetkezési szolgáltatónak. A halottvizsgálati bizonyítványt legkésőbb a halál megállapítása napját követő első munkanapon kell továbbítani.³⁹

A halál okát megállapító orvos (jelen esetben az Intézet) a halottvizsgálati bizonyítványt a köztemetés elrendelésére illetékes települési önkormányzatnak köteles megküldeni, ha nincs olyan személy, aki az elhunyt eltemettetésére köteles lenne, vagy a halottvizsgálati bizonyítvány kiállításáról – annak kiállítását követő – 5 napon belül nem értesíthető, illetve a halottvizsgálati bizonyítványt az eltemettetésre kötelezett személy vagy a nevében eljáró temetkezési szolgáltató – a kiállításról szóló értesítéstől – számított 5 napon belül nem veszi át.⁴⁰ Ha az eltemettetésre kötelezett a halottvizsgálati bizonyítvány kézhezvételét követő 8. napig a holttest temetésre való elszállításáról nem gondoskodott, a halottvizsgálatot végző orvos az eltemettetésre kötelezett nevének és lakcímének közlésével megküldi a halottvizsgálati bizonyítványt a köztemetésre illetékes települési önkormányzat jegyzőjének.⁴¹

Ha a halál okát megállapító orvos a halottvizsgálati bizonyítványt köztemetés céljából az illetékes települési önkormányzatnak küldi meg, az eljáró szerv – a halálesetről való tudomásszerzést követően – megvizsgálja, hogy van-e, illetőleg fellelhető-e az elhunyt eltemettetésére köteles személy.⁴² Ha nincs, vagy nem lelhető fel az elhunyt eltemettetésére köteles személy, vagy az eltemettetésről nem gondoskodik, a haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat képviselő-testülete köteles az elhunyt személyt közkölségen eltemettetni a halálesetről való tudomásszerzést követő huszonegy napon belül.⁴³

Problémát okoz azonban, hogy számos települési önkormányzat a holttestet az Intézettől addig nem veszi át, amíg az eltemettetésére köteles személy felkutatása iránt indult – sokszor több hónapig tartó – eljárás le nem zárul. A települési önkormányzatok e gyakorlata nem felel meg az Szt. 48. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésnek. Az pedig, hogy az Intézet a köztemetésre váró elhunyt holttestét – a halál megállapításától számítva – hónapokig tárolja, hűtse, egyrészt nem tartozik szakértői tevékenysége⁴⁴ körébe, másrészt – azon túl, hogy többletköltséget eredményez az Intézetnek – akadályozza a kórboncolásra, hatósági boncolásra, illetőleg igazságügyi boncolásra váró halottak fogadását. Ezzel összefüggésben felmerül az önkormányzatok köztemetéssel kapcsolatos gyakorlata vizsgálatának a szükségessége. A jelen vizsgálatom során tapasztaltak – nevezetesen az, hogy az önkormányzatok a *köztemetésre váró holttestet a halálesetről való tudomásszerzést*

³⁸ 1999. évi LXIII. törvény 20. § (1) bekezdés

³⁹ Kormányrendelet 42. § (5) bekezdése

⁴⁰ Kormányrendelet 42. § (6) bekezdés (a rendelkezés 2017. január 1. napjától hatályos)

⁴¹ Kormányrendelet 42. § (7) bekezdés

⁴² 63/2006. (III.27.) Kormányrendelet 34. § (1) bekezdés

⁴³ Szt. 48. § (1) bekezdés

⁴⁴ A Szaktv. 2. § 8. pontja értelmében igazságügyi szakértői tevékenység: az igazságügyi szakértő, illetve az igazságügyi szakértő munkáját segítő egyéb személyek által, hatóság kirendelése vagy megbízás alapján, jellemzően szakértői díj ellenében végzett, különleges szakértelmet igénylő tény vagy egyéb körülmény megállapítását vagy megítélését elősegítő részselekmények összessége (különösen a szakvéleményhez szükséges vizsgálatok elvégzése, a szakvélemény előkészítése, elkészítése és előterjesztése, valamint a hatóság kérésére annak kiegészítése és az ezekkel összefüggő valamennyi részselekmény).

követő huszonegy napon belül nem temettetik el, vagyis határidőn belül nem gondoskodnak az Intézetből való elszállításáról – felvetik a tisztességes hatósági ügyintézéshez való joggal és az emberi méltósághoz való jogból levezethető kegyeleti joggal összefüggő visszásság gyanúját.

e) a szakértői díj megállapítása és kifizetése

Az orvostudományi képzést folytató egyetem igazságügyi orvostani intézetének a szakértői tevékenységéért munkadíj és költségtérítés (a továbbiakban: szakértői díj) jár.⁴⁵ A szakértői díjra vonatkozó igény a díjjegyzékkel érvényesíthető.⁴⁶ A kirendelő hatóság a szakértői díj megállapítása előtt a szakértő által felszámított díj összegét és annak indokoltságát ellenőrzi.⁴⁷ A kirendelő hatóság a szakértői díjat – a szakértő által benyújtott díjjegyzék alapulvételével – a szakvélemény kézhezvételét követően, legkésőbb harminc napon belül köteles határozatával (a továbbiakban: díjmegállapító határozat) megállapítani.⁴⁸ A díjmegállapító határozat jogerőre emelkedését követően a szakértő kiállítja a kirendelő hatóság nevére a számlát, majd benyújtja annak gazdasági szervezetéhez. A kirendelő hatóság a számlát – annak kézhezvételétől számított – 30 napon belül köteles kifizetni. A díjmegállapító döntés jogerőre emelkedésének nem feltétele, hogy azt a hatóság jogerősítő záradékkal lássa el.⁴⁹

Az Intézet Igazgatója szerint a hatósági boncolással összefüggő díjfizetések átlagos időtartama a számla benyújtásától számított 3-4 hónap, de esetenként eléri az 1 évet is, annak köszönhetően, hogy a szakértői díj megállapításának és kifizetésének rendszere összetett. A szakértői díj kifizetése a legtöbb esetben az egyéb, élő személyekkel kapcsolatban végzett szakértői tevékenységgel összefüggésben késik.

A kirendelő hatóság a díjmegállapító határozatot – a szakvélemény kézhezvételét követő – 60 nap elteltével kézbesíti az Intézetnek, annak jogerőre emelkedésére pedig további 15 napot⁵⁰ kell várni. A díjmegállapító határozatok késedelmes kézbesítése sokszor arra vezethető vissza, hogy a díjtételeket a szakértő elektronikus rendszerbe tölti fel, amit a kirendelő hatóság átmásol a saját elektronikus rendszerébe. A – többszereplős – adminisztráció során számos hibalehetőség adódhat. Egyetlen szám elírása hónapokra visszavetheti a díjmegállapító határozat kiállítását. Az Intézet Igazgatójának nyilatkozata szerint a kirendelő hatóság nem minden esetben értesíti az Intézetet a díjmegállapító határozat jogerőre emelkedéséről, amely körülmény akadályozza a szakértői díj kifizetését. Az Intézet ugyanis csak a kirendelő határozat, a díjjegyzék, a díjmegállapító határozat és annak jogerőre emelkedéséről szóló értesítés eredeti példányának melléklete kíséretében nyújthatja be a számlát a kirendelő hatóságnak.

Összességében elmondható, hogy a kirendelő hatóság és a szakértői intézet közötti kapcsolattartás teljes körű elektronizálása hozzájárulhatna a szakértői díjak hatékonyabb, gyorsabb kifizetéséhez, elősegítve ezzel a határidők betartását.

Intézkedéseim

A jelentésemben feltárt alapvető jogokkal összefüggő visszásságok jövőbeni megelőzése érdekében

1. az Ajbt. 37. §-a alapján felkérem az igazságügyi minisztert, hogy tekintse át a rendkívüli halál vizsgálatára vonatkozó jogszabályi környezetet és – a jelentésemben megfogalmazottak figyelembevételére alapján – fontolja meg:

⁴⁵ 3/1986. (II.21.) IM rendelet 1. § (1) bekezdés

⁴⁶ 3/1986. (II.21.) IM rendelet 1. § (4) bekezdés

⁴⁷ 3/1986. (II.21.) IM rendelet 1. § (9) bekezdés

⁴⁸ Szaktv. 49. § (3) bekezdés

⁴⁹ Szaktv. 49. § (4) bekezdés

⁵⁰ Ket. 98. § (3) bekezdés j.) pontja és 99. § (1) bekezdés

- a rendkívüli halálesettel összefüggő szakértői eljárás ügyintézési határidejének a szakma által szükségszerűnek és indokoltnak tartott újra szabályozását,
 - az Ákr. és a hivatkozott ágazati jogszabályok (Eht., Hpt., Bit.) vonatkozó rendelkezéseinek összehangolását annak érdekében, hogy a nem állami szervek a rendkívüli halálesetekben eljáró hatóságok – titoktartási kötelezettség körébe tartozó adatokra kiterjedő – megkereséseit teljesítsék.
2. Az Ajbtt. 31. § (1) bekezdés alapján felkérem az egészségügyért felelős államtitkárt, hogy
- gondoskodjon a halottvizsgálatokkal kapcsolatos igazságügyi orvosszakértői tevékenységgel szembeni – az orvostudomány jelenlegi állását is tükröző – elvárások egységes szakmai iránymutatásának a kidolgozásáról,
 - gondoskodjon arról, hogy a szakértői intézetek csatlakozhassanak az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Térhez.

Budapest, 2018. március 20.

Szécsényi László

